

Ohjeistus epäasiallisen käytöksen ja häirinnän ehkäisyyn ja käsittelyyn

Suomen musiikkioppilaitosten liitto (SML)

1. Johdanto

Suomen musiikkioppilaitosten liitto (SML) on sitoutunut edistämään edellytyksiä ja kannustamaan jäseniään turvallisen ja kunnioittavan ympäristön luomiseen. Epäasiallinen käytös ja häirintä voivat vaikuttaa haitallisesti yhteisön toimintaan ja henkilökunnan työskentelyilmapiiriin. Tämän ohjeistuksen tavoitteena on ehkäistä epäasiallista käytöstä ja häirintää sekä tarjota selkeät menettelytavat tilanteiden käsittelemiseksi.

2. Epäasiallisen käytöksen ja häirinnän määritelmä

Epäasiallisella käytöksellä ja häirinnällä tarkoitetaan kaikkia sellaisia toimia tai käytösmalleja, jotka loukkaavat toisten henkilöiden oikeuksia, hyvinvointia tai arvoa, ja jotka ovat vastoin hyvää kohteliaisuutta ja yhteisön pelisääntöjä. Tällaisia käytöksiä voivat olla esimerkiksi:

- **Häirintä:** Seksuaalinen, sukupuoleen, ikään, etniseen taustaan, uskontoon, vammaisuuteen, seksuaaliseen suuntautumiseen tai muuhun henkilöön liittyvään seikkaan perustuva häirintä. Häirintä voi ilmetä sanallisesti, eleillä, tekoina tai muualla.
- **Kiusaaminen:** Toistuva tai vakava alistaminen, eristäminen, nimittely tai muu henkinen väkivalta.
- **Väkivalta ja uhkailu:** Fyysinen tai henkinen väkivalta, uhkailu, tai pelottelu.
- **Väärinkäyttö ja valta-aseman väärinkäyttö:** Opettajan, työntekijän tai opiskelijan aseman väärinkäyttö toista henkilöä kohtaan.

3. Toimintaperiaatteet

SML kannustaa jäsenoppilaitoksia toimimaan seuraavilla periaatteilla epäasiallisen käytöksen ja häirinnän ehkäisemiseksi ja käsittelemiseksi:

- **Kunnioitus ja arvostus:** Kaikessa toiminnassa tulee edistää keskinäistä kunnioitusta ja arvostusta. Oppilaitoksessa tulee luoda ilmapiiri, jossa avoin, rehellinen ja ystävällinen viestintä on mahdollisimman esteetöntä.
- **Nollatoleranssi häirinnälle:** SML:n jäsenoppilaitokset eivät hyväksy minkäänlaista häirintää tai epäasiallista käytöstä. Häirinnän tulee olla kaikissa tilanteissa nollatoleranssin alaista, ja siihen tulee puuttua välittömästi ja määrätietoisesti.
- **Ennaltaehkäisy:** On tärkeää ennakoida ongelmat ja kouluttaa oppilaita sekä henkilökuntaa epäasiallisen käytöksen tunnistamisessa ja siihen puuttumisessa.

Oppilaitoksen on hyvä tarjota säännöllisiä koulutuksia, joilla ehkäistään häirintää ja tuetaan positiivista ja avoimuutta edistävää kulttuuria.

4. Käytännön ohjeet ja menettelytavat

a) Ennaltaehkäisy

1. Koulutus ja tiedon jakaminen:

Oppilaitoksessa voidaan tarjota henkilökunnalle ja opiskelijoille koulutusta ja informaatiota siitä, mitä epäasiallinen käytös ja häirintä ovat, ja miten niitä voidaan ehkäistä. Koulutuksessa voidaan käsitellä mm.

- Häirinnän tunnistaminen.
- Häirinnän vaikutukset ja seuraukset.
- Asianmukaiset reaktiot häirintään.

2. Selkeät säännöt ja käytänteet:

Oppilaitokset voivat laatia ja viestiä kaikille opiskelijoille ja henkilökunnalle selkeät ohjeet ja säännöt epäasiallisesta käytöksestä. Näiden ohjeiden tulisi olla helposti saatavilla ja ymmärrettävissä kaikille yhteisön jäsenille.

b) Häirinnän ja epäasiallisen käytöksen ilmetessä

1. Välitön reagointi:

Epäasiallisen käytöksen ja häirinnän ilmetessä on tärkeää puuttua asiaan mahdollisimman nopeasti. Henkilökohtaisissa keskusteluissa on tärkeää kuunnella molempia osapuolia ja käsitellä asia rauhallisesti ja objektiivisesti.

2. Ilmoittaminen ja tukeminen:

Mikäli opiskelija, opettaja tai muu henkilö havaitsee epäasiallista käytöstä tai häirintää, tulee asianomaisen henkilön voida tehdä ilmoitus luottamuksellisesti. Oppilaitoksessa tulee olla selkeä järjestelmä, jossa on useita kanavia ilmoittamiseen, ja tukipalveluja, kuten luottamushenkilöitä tai tukiryhmiä.

- **Ilmoitusmenettely:** Oppilaitoksessa voidaan määritellä, mihin ja miten epäasiallisesta käytöksestä voi tehdä ilmoituksen. Tämä voi olla esimerkiksi opettaja, rehtori, tai erikseen nimetty luottamushenkilö.
- **Luottamuksellisuus:** Ilmoittajan yksityisyyttä ja henkilötietoja tulee suojella kaikissa vaiheissa.

3. Asiantunteva käsittely:

Epäasiallisen käytöksen käsittelyssä on tärkeää olla asiantunteva ja oikeudenmukainen. Tilanteet tulee selvittää huolellisesti, ja osapuolille tulee tarjota tarvittaessa tukea (esim. neuvontaa tai terapiaa).

c) Toimenpiteet häirinnän tai epäasiallisen käytöksen jälkeen

1. **Seuraamukset:**

Mikäli häirintä tai epäasiallinen käytös todetaan, on tärkeää määrätä asianmukaiset seuraamukset. Seuraamukset voivat vaihdella tilanteen vakavuuden mukaan ja voivat olla esimerkiksi varoitus, kurinpidolliset toimenpiteet, siirto toisiin tehtäviin tai erottaminen.

2. **Tuki ja toipuminen:**

Häirinnän uhrin tarvitsevat usein tukea toipumiseen ja palautumiseen. Oppilaitoksen tulisi tarjota mahdollisuuksia keskustelulle ja tukea toipumisprosessissa.

3. **Tarkastelu ja parannustoimet:**

Häirintätapauksen jälkeen oppilaitoksen tulee arvioida tilanne ja tarkastella, onko oppilaitoksen käytänteissä tai kulttuurissa parannettavaa, jotta vastaavat tapaukset voidaan estää tulevaisuudessa. Tähän voi kuulua esimerkiksi toimintatapojen, sääntöjen tai koulutuksen päivittäminen.

5. Yhteenveto

Epäasiallinen käytös ja häirintä ovat vakavia ongelmia, jotka vaikuttavat koko yhteisöön. SML:n jäsenoppilaitosten tulee sitoutua luomaan ympäristö, jossa kunnioitus ja turvallisuus ovat hyvin huomioituna. Häirintään tulee puuttua nollatoleranssin periaatteella, ja tilanteet tulee käsitellä nopeasti, asiantuntevasti ja oikeudenmukaisesti. Avoin viestintä, ennaltaehkäisevä koulutus ja selkeät menettelytavat ovat avainasemassa häirinnän ehkäisyssä ja käsittelyssä.

SML kannustaa kaikkia jäseniään noudattamaan tätä ohjeistusta ja työskentelemään yhdessä turvallisemman ja kunnioittavamman oppimisympäristön luomiseksi. SML sitoutuu tähän ohjeistukseen myös itse liittona.